

HRVATSKI CENTAR ZA AUTOHTONE VRSTE RIBA I RAKOVA KRŠKIH VODA USPJEŠNO PROVODI PLANIRANE PROJEKTE

Završen prvi mrijest, čekaju se pastrvice

Riba je izmriještena u 5 navrata, ovisno o zrelosti matica koje su smještene u velikom zemljanom bazenu, dok je ranije probno izmriještena količina mlađi smještena u dva manja betonska bazena

Denis Lončar

M. KOSTELAC GOMERČIĆ

Hranjenje ribe u bazenima

LIČKO LEŠĆE – Svjetski poznata pastrva, gacka potočna pastrva dunavskoga tipa, neće nestati s karte svjetske ihtiofaune. Iako se nalazi u Crvenoj knjizi ugroženih vrsta u Hrvatskoj, sigurni opstanak zajamčen joj je osnivanjem Hrvatskog centra za autohtone vrste riba i rakova krških voda, u sklopu kojeg se nalazi i mrijestilište gacke potočne pastrve. Centar je izazvao zanimanje domaće javnosti jer je riječ o jednoj ustanovi takva profila u Hrvatskoj, a u samo središte pozornosti dospio je prošle godine kada je pod imenom projekta »Turisti i pastrve« ušao među 7 kvalitetnih projekata iz cijele Hrvatske kojima su jedino odobrena sredstva iz programa PHARE 2005. Projekt »Turisti i pastrve« vrijedi 630 tisuća eura, a EU je sufinancirala 75 posto tog iznosa, dok je ostalo podmirio Grad Otočac. Još više je pobudio zanimanje kada je jedini među tih odabranih 7 projekata realiziran do kraja, i to mjesec dana prije utvrđenog roka.

Spašavanje pastrve

I danas je projekt »Turisti i pastrve« još uvijek jedini završeni projekt, pa slobodno možemo reći da je među sedam projekt-menadžera najuspješniji tada projekt-menadžer a danas ravnatelj Centra za autohtone vrste riba i rakova, dipl. oec. Denis Lončar. Iza sebe već ima niz uspješno održanih stručnih prezentacija na raznim sajmovima i savjetovanjima, a trenutačno je aktualna prezentacija »Spas u zadnji čas za gacku potočnu pastrvu«.

A spašavanje pastrve u

projektu »Turisti i pastrve« uključivalo je obnovu nekoć komercijalnog, a potom zapuštenog i devastiranog ribogojilišta na izvoru Kostelke u Lešću, jednog od pritoka Gacke, te nabavku najmodernije opreme za uzgoj pastrve i mjerenje kvalitete vode. U sklopu projekta stručnjaci Instituta Rudera Boškovića iz Zagreba ispitali su autohtonost gacke pastrve i utvrdili da je ona zaista praktički oduvijek u rijeci Gacki te nije umjetno ubačena, kao primjerice štuca koju su davno u Gacku ubacili Frankopani. Trebalo je izraditi i marketinški plan i organizacijski plan Centra, a sve zajedno je bilo gotovo za manje od godinu dana.

Poribljavanje potočarkom

Centar ima troje zaposlenih – osim ravnatelja tu su i dva tehnologa, doktori veterinarske medicine Marija Bobinac i Hrvoje Prpić – a ta stopostotna zastupljenost visoke stručne spreme, uz njihovu mladost, čini ovu ustanovu visoko perspektivnom. Rad Centra počeo je izlovom potočne pastrve iz Gacke radi stvaranja matičnog jata, a prvi mrijest je u tijeku te je riba izmriještena već u 5 navrata, ovisno o zrelosti matica. Čeka se da se prve ribice izvale iz ikre.

Maticе su smještene u velikom zemljanom bazenu, dok je ranije probno izmriještena količina mlađi smještena u dva manja betonska bazena. U sklopu Centra je ukupno 14 bazena, a za tri godine trebao bi postići puni planirani kapacitet od 150 tisuća komada ikre godišnje. Prema postojećoj

osnovi gospodarenja rijekom Gackom obavljat će se poribljavanja uzgojenom potočarkom, a prve količine mlađi za poribljavanje bit će spremne već ovog ljeta. U planu je i povratak riječnog raka u Gacku, nestalog uslijed antropogenih djelovanja, a u Centru su otvoreni za suradnju sa znanstvenim ustanovama u RH i u regiji radi uzgoja i drugih autohtonih ugroženih vrsta krških voda.

– Ovaj posao znači puno istraživanja, puno rada vikendom i noću, puno volje i obavezno optimizma. Veliko sam znanje stekao o pravilima koja nalaže Europska komisija kako treba raditi, a jako puno mogu zahvaliti i iskusnim suradnicima iz Komore, »Rudera«, poduzeća Gacka i Grada, kaže nam Denis i preporučuje internet-sku stranicu www.pastrveitursti.otocac.hr na kojoj možemo saznati sve o pastrvi, pa i recepte.

Osnivači Centra su Institut »Ruder Bošković«, HGK-Županijska komora Otočac, Grad Otočac i poduzeće Gacka.

Manja

KOSTELAC GOMERČIĆ

Dunavski tip pastrve

Gacka potočna pastrva je riječni oblik – postoje i jezerski i morski oblik. Ima 5 podvrsta riječne pastrve – jadranska, sredozemna, atlantska, dunavska i marmoratus podvrsta. Znanstvena ispitivanja Instituta »Ruder Bošković« iz Zagreba pokazala su da je u rijeci Gacki autohtona vrsta – dunavski tip pastrve. Ta je podvrsta prepoznatljiva po karakterističnim crvenim pjegama, a među ribičima širom svijeta cijenjena je zbog svoje divlje i neobične čudljivosti, te stoga i teške ulovljivosti. Slobodno se može reći da je ta dunavska »crvenopjega« prava gacka pastrva. Jedino, naime, rijeka Gacka danas ima dovoljan broj jedinki pastrve dunavskog tipa s crvenim pjegama da se ona može i sačuvati. Na području Plitvičica slabo i nikako se održala, a u vodama oko Crnog mora također se može naći u vrlo malim količinama. Možda bi zvučilo logičnije da pastrva iz Gacke pripada jadranskom slivu, tim više što je podzemljem Gacka izravno povezana s Jadranom. No, prema nekim istraživanjima područje Gacke bilo je u predglacijalno doba povezano s dunavskim područjem, i pastrva datira iz toga doba, a opstala je do danas.

Bazeni za uzgoj pastrva